

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LXXXI. Regula duodecima: ne probabiliorum quidem opinionum
usus indistinctè licitus est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

secuti sunt regulam de securiori via in dubiis sectanda.

- 939 Ad tertium respondeo 1°. homines benignè tractandos, sicut Christus omnium benignissimus eos benignè tractavit, non fovendo, sed frænando cupiditatem & concupiscentiam ipsorum, nec laxando habenas carnali libertati, sed eam constringendo salutaribus ligaturis Evangelii sui.
- 940 2°. sic relaxandam nimiam doctrinæ austeritatem, ut non inducatur nimia laxitas (quam inducit licentiosa probabilitas) sed utrumque extremum sic vitandum, ut animarum Directores, nec per duritiam hominum animas exasperent; nec per summissionem insolentes & elatos efficiant, ut Nazianzenus ait orat. 3. Vide quæ dixi Prolegom. 1. c. 9. & Prolegom. 2. c. 18.
- 941 Ad quartum respondeo, duas illas vias non esse conformes Evangelio, unicam salutis viam, eamque angustam & arctam prædicanti. Nec ratio allata pro duabus illis viis aliud esse videtur, nisi commentum diaboli, ad decipiendas animas. Si enim Deus providere debuisset de duabus viis, sibi mutuo adversantibus, ne aliàs rebellionis & damnationis aliqui occasionem fumerent ex unica & arcta salutis via; similiter providere debuisset, ne forent evangelica mandata de diligendis inimicis, de benefaciendo iis qui oderunt nos, &c. ne ex illis aliqui rebellionis & damnationis occasionem fumerent; providere etiam debuisset, ne via mandatorum foret unica salutis via, sed duæ; via scilicet mandatorum, & via libertatis: Quod evidenter est contra Evangelium.
- 942 Ad quintum respondeo 1°. Dei interesse, ut sua mandata serventur, & per eorum observantiam à creatura honoretur, sibi que debita servitus & obedientia præsteretur. Tametsi enim nullum ipsi damnum accidat ex violatione mandatorum suorum; inhonoratur equidem & contemnitur, injuriamque patitur à creatura.
- 943 2°. falsum est solùm materialiter peccare, qui violat Dei legem, quam prudenter iudicat existere. Falsum item solùm materialiter peccare, qui pro nihilo habet peccatum materiale, nec illud caver, quantum scit & valet. Cùm lex Dei diligenda sit *super aurum & topazion*, Deusque mander, mandata sua custodiri nimis; nec minor probabilitas (magis quàm minima) excusare valeat à formali peccato. Et quis dominus servum illum non reputaret formaliter prævaricatorem mandatorum suorum, qui sciens & volens ea facere auderet, quæ sibi à domino prohibita esse probabilius cognosceret, prudenterque iudicaret?
- 944 Ad sextum respondeo 1°. obligationem tutiora in dubio sectandi, contineri in omnibus Decalogi præceptis: utpote quorum unumquodque vetat, nequis sciens & volens se exponat morali periculo transgressionis eorum.

Respondeo 2°. obligationem illam, si fortè propriè non contineatur in Decalogi præceptis, omnia illa transcendere, prout generalia ista syndereseos dictamina, obligationem illam continentia: *nihil agendum quod dubites, æquum sit, an iniquum. Periculum peccati cavendum, &c.* Decalogi namque præcepta media sunt inter generalia ista dictamina, infimasque conclusiones inde deductas.

Ad septimum respondeo 1°. discursum illum nimis probare, utique non peccatorum contra legem sub opinione positam, qui contra eam faceret, ex divina revelatione certissimè agnoscentes eà prohiberi actionem quam facit.

Respondeo 2°. legem omnem debere esse communem, & omnes obligare, si omnibus sufficienter proposita sit; si autem sufficienter proposita non sit omnibus, sed aliquibus, eamque inculpatè ignorent perique, sed non omnes, rationem manifestam esse, cur potius peccent qui faciunt contra eam sibi sufficienter propositam, vel culpabiliter ignoratam, quam qui faciunt contra eam inculpabiliter ignoratam, sibi que sufficienter non propositam. Quia, ut Christus Luc. 12. *Servus, qui cognovit voluntatem domini sui, & non facit, vapulabit multis. Qui autem non cognovit, & facit digna plagis (eo quòd ignorantia ipsius non sit omnino inculcata) vapulabit paucis.*

Respondeo 3°. quòd absurdissimum sit, dicere cum Probabilistis, sufficere cognitionem minùs probabilem de non existentia legis, ad excusandum à culpa facientem contra eam; non sufficere autem cognitionem probabilissimam de existentia legis ad ipsum culpandum. Vel ergo illa non sufficit ad excusandum, vel ista à fortiori sufficit ad culpandum & accusandum. Cùm nimis irrationalis sit Philosophia, quæ causam probabilissimam pro lege Dei deteriorem habet, quàm causam minùs probabilem pro hominis libertate.

Ad octavum responsio patebit ex dicendis 949 cap. 81. & 82.

CAPUT LXXXI.

Regula duodecima: ne probabiliorum quidem opinionum usus indistinctè licitus est.

PROBatur 1°. ex Scriptura Proverb. 14. 950 *Est via que videtur homini iusta, novissima autem ejus deducunt ad mortem.* Atqui via, quæ videtur homini iusta, illa est, quam ut justam approbat, quæque per consequens videtur ipsi probabilius iusta: nemo quippe approbat ut justum, nisi quod sibi probabilius videtur justum. Ergo secundùm Scripturam, est via, quæ probabilius videtur iusta, est tamen illicita: cùm novissima ejus deducant ad mortem.

2°. interfectores Apostolorum probabilius existimantur obsequium se præstare Deo, secundùm illud Joan. 16. *Venit hora, ut om-*

nis qui interficit vos, arbitretur obsequium se prestare Deo; non idè tamen excusabiles fuerunt.

952 3°. sua cuique opinio probabilior videtur. Non licet tamen suam cuique opinionem sequi. Aliàs & Tyrannis, Apostolorum & Martyrum interfectores, & Cananais suam licuisset opinionem sequi, de idolis adorandis, deque filiis suis iis immolandis; sicut & Calcutanis de adulterio, Germanis de furto licito, &c.

953 4°. S. Simeon Stylites probabilis existimavit, non esse dæmonem, sed Christum, vel Angelum lucis, qui sibi apparebat; ipsi tamen credendo, culpabilis fuit. Et multò magis Valens Monachus, qui dæmonem sub figura Christi sibi apparentem, pro Christo adoravit, tamen non adorasset, si probabilis existimasset, diabolum esse, non Christum. Et idem est de tot aliis, valdè alioqui piis, à dæmone pariter illufis, ut ibidem ostensum est.

954 5°. plerùmque contingit, quòd distortus hominis, aliàs non mediocriter docti affectus, v. g. desiderium hominibus placendi, vel famam, laudemque commodi Doctoris acquirendi, distortum in ipso causet iudicium, quo probabilis existimatur licitum, quod aliàs illicitum iudicaret. Distortum verò iudicium, ex distorto causarum affectu, quamlibet probabilis videatur, imò tamen certum videretur, à peccato non excusat, uti manifestè cernitur in distortis iudiciis illis Judæorum, Tyrannorum, Gentilium, ex distorto eorum affectu, culpabilique cæcitate provenientibus.

955 6°. plerùmque etiam debita ad veritatem cognoscendam pro rei qualitate non adhibetur diligentia, vel non adhibetur debita regula, ut dum Casuista moralia dogmata sua (maximè jus divinum concernentia) non depromunt ex Scriptura, traditione, vel sanctorum Patrum doctrina, sed ex sola ratione humana antecedente; adeoque ex regula nimis erratica, & suspecta; insufficiente proinde ad securitatem conscientia, sicut & ad fundandum iudicium irreprehensibile. Cujusmodi etiam iudicium esse non potest Casuistarum illorum, qui à generalibus divina Scripturae sententiis, vel SS. Patrum documentis excipiunt, vel ea glossant ex propria præsumptione, solà humanà ratione. Et idem est de illis, qui nimiam sibi arrogat licentiam quaestiones morales de suo definiendi, Majoribusque incognitos peccatorum excusandorum prætextus committendi; vel Ethicæ suam derivant ex corruptis fontibus, vel radicibus (cujusmodi sunt sex radices, quas Prolegomeno I. c. 4. 5. 6. 7. 8. & 9. demonstravimus esse radices laxioris Ethicæ) vel ex Authoribus, quos Prolegomeno 3. c. 10. probavimus in morali doctrina meritò esse suspectos; eò quòd doctrina moralis ipsorum magis sit ad inventionem novæ, quàm traditionis antiquæ, magisque fundata in liberiori usu,

præfidentiaque malefudæ rationis humanæ, quàm in evangelica simplicitate, germanisque fontibus Moralis Christianæ. Ad hoc verò ut inculpatus sit usus opinionis probabilioris, ipsa debet esse irreprehensibiliter formata. Cùm irreprehensibilis esse nequeat, qui agit ex iudicio reprehensibili. Nequit autem irreprehensibiliter esse formata, si debita ad inveniendam veritatem adhibita non fuerit diligentia, vel ad prudenter iudicandum adhibita non fuerit regula, nec germani fontes consulti, sed vel corrupti, vel suspecti. Quemadmodum enim distortus affectus, sic distorta regula, distortum causet iudicium, & suspecta suspectum, insegurumque.

CAPUT LXXXII.

Regula decima-tertia: ne quidem licitum est, saltem in materia legis divina & naturalis, probabilioris sequi opinionem de licito, quando probabilioritas ipsius non est tanta, ut abstergat probabile periculum violanda legis. Quod non abstergit, quamdiu opinio de illicito retinere cognoscitur aliquid vere probabilis, quamlibet tenuis, in cuius praxi nullum sit periculum.

SECTIO I.

Proferuntur Authores gravissimi, ex quibus Regula ista desumpta est.

Regulam istam esse S. Thomæ, S. Bonaventuræ, S. Raymundi, Joannis Sariberiensis, S. Antonini, venerabiliumque Patrum, Bartholomæi à Martyribus, & Ludovici Granatensis, infra apparebit. Esse etiam Scoti, doctissimi Charlasius ostendit in disp. Theol. de opin. delect. c. 24. Estque insuper Adriani VI. quodlib. q. 2. in 1. q. cum argumentis, ubi refutans Gersonem, existimantem omnem hæsitacionem, formidinem, seu dubitationem esse scrupulum (quod profectò Gerson nunquam censuit de dubitatione propriè dicta, sed de sola formidine assensum firmum impediende) docet cum S. Thoma (capite sequenti proferendo) non esse licitum sequi opinionem, etiam probabilioris, conjunctam cum formidine, seu dubitatione impropiè dicta, orta, non ex scrupulo, sed ex probabili fundamento, cum probabili proinde periculo violandi divinam legem, per praxim illius opinionis: *Manifestè videtur (inquit) quòd juxta B. Thomam sententiam, quamvis magis credat, vel estimet, partem quam sequitur esse veram, si nihilominus propter contrariam opinionem aliquà dubitatione moveatur, non licet ei, propter discrimen, hoc operari, supposito etiam quòd nullum sit discrimen ex parte rei, sed veritas.* Quod postquam probavit exemplo Medici, cui non licet uti medicamento probabiliter periculoso (licet probabilis videatur profuturum) dum suppetit cer-